

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

кафедра олімпійської освіти

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва напрямку)

спеціальність: 073 Менеджмент
(шифр і назва спеціальності)

Ступінь вищої освіти бакалавр
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

інститут, факультет, відділення: факультет туризму
(назва інституту, факультету, відділення)

Львів – 2020

Робоча програма з дисципліни «Історія фізичної культури і спорту» для студентів спеціальності 073 Менеджмент.

III семестр (денна форма навчання), V семестр (заочна форма навчання).

Розробники:

кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент Гречанюк О.О.

кандидат наук з фіз. виховання і спорту, ст. викладач Литвинець А.І.

Робоча навчальна програма затверджена на засіданні кафедри олімпійської освіти від 31.08.20 р. протокол № 1.

Зав.кафедрою олімпійської освіти _____ Тимчак Я.В.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Робоча програма затверджена на засіданні Ради факультету туризму

Голова _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

© Гречанюк О.О., 2020 рік

© Литвинець А.І., 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	<u>07 Управління та адміністрування</u> (галузь знань)	Вибіркова	
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): <u>073 Менеджмент</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		II	III
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		III	V
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Ступінь вищої освіти: «бакалавр»	Лекції	
		30 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	6 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		60 год.	106 год.
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 60/60

для заочної форми навчання – 14/106

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета дисципліни – формування у студентів фундаментальних знань стосовно загальних закономірностей виникнення, становлення і розвитку фізичної виховання і спорту на різних етапах існування людського суспільства.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни:

- вивчити історичні аспекти становлення та розвитку фізичної культури у світі та в Україні;
- оволодіти основними спортивними термінами;
- виховання морально-етичних та ідейно-патріотичних переконань фахівця, причетності до світової історичної спадщини та традицій в галузі фізичної культури;
- прищеплення фахівцям навичок наукового аналізу, спрямованих на забезпечення самостійного осмислення закономірностей історичного розвитку фізичної культури та спорту;
- навчання практичних навичок роботи з історичною та науковою літературою, критичного осмислення документів та першоджерел;
- вироблення умінь застосовувати набуті знання у професійній діяльності, для орієнтації в сучасних тенденціях розвитку фізичної культури та спорту, оцінки спортивних явищ та подій.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми вивчення дисципліни забезпечує набуття студентами таких компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК)

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності(ЗК)

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК 9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.

СК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

СК 18. Прагнення до збереження навколишнього природного середовища.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти(обов'язкові програмні результати навчання)

ПРН 1. З'ясувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН 9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

ПРН 13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами

ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

ПРН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

Студенти повинні:

знати: термінологію галузі фізичної культури і спорту; особливості та тенденції генези та становлення фізичної культури на різних континентах від доби первіснообщинного ладу до новітнього часу; основні історичні закономірності, факти, дати, події у зародженні та функціонуванні системи сучасного спорту та олімпійського руху; основні тенденції, події і закономірності розвитку в галузі фізичної культури на теренах України від найдавніших часів до сьогодення

вміти: аналізувати сучасні процеси розвитку фізичної культури і спорту; здійснювати науково-дослідну та методичну роботу, орієнтуватися в спеціальній науково-педагогічній літературі; володіти термінологією історії фізичної культури; прищепити розуміння спорту як засобу міжнародного спілкування та зміцнення дружби між народами; використовувати матеріали з історії фізичної культури при проведенні бесід зі школярами для формування потреби до фізкультурно-спортивної діяльності; виховувати усвідомлення причетності нашої нації до формування світової історії фізичної культури; прищепити навички наукового аналізу спрямовані на забезпечення самостійного осмислення закономірностей історичного розвитку фізичної культури; виробити уміння застосовувати набуті знання у професійній діяльності, для орієнтації в сучасних тенденціях розвитку фізичної культури, оцінки спортивних подій та явищ; пояснити як виникло те чи інше явище в історії фізичної культури, які етапи розвитку воно пройшло і яке його значення для сьогодення.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 години/4 кредити ECTS.

1. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Світова історія фізичної культури

Тема 1. Вступ до предмету «Історія фізичної культури». Фізична культура в первісному суспільстві.

“Історія фізичної культури” як навчальна і наукова дисципліна. Навчальна і науково-методична література для вивчення курсу «Історія фізичної культури». Структура курсу. Зв'язок з іншими навчальними дисциплінами. Основні терміни і поняття та еволюція їх розвитку (фізична культура, фізичне виховання, спорт, гімнастика). Періодизація та джерела вивчення історії фізичної культури.

Передумови виникнення і розвитку фізичних вправ та ігор у первісному суспільстві. Фактори, які вплинули на зародження фізичної культури – суб'єктивні та об'єктивні (кліматичні, географічні, суспільні, біологічні та ін.). Теорії походження фізичної культури: із трудової діяльності, з релігійної діяльності, з ігрової діяльності, біологічна теорія.

Тема 2. Формування фізичної культури в основних центрах стародавнього світу.

Особливості, провідні форми та суспільне значення фізичної культури стародавнього світу. Фізична культура країн Стародавнього Сходу (Стародавня Месопотамія, Стародавній Єгипет, Стародавня Індія, Стародавній Китай та ін.). Особливості фізичної культури у народів Америки у період до європейської колонізації. Значення фізичного виховання в житті Стародавньої Греції. Спартанська та афінська системи фізичного виховання. Зміст античної гімнастики. Особливості фізичної культури Стародавнього Риму. Використання фізичних вправ у давньоримських видовищах. Підготовка та виступи гладіаторів.

Тема 3. Агоністика й атлетичні ігри Стародавньої Греції.

Значення агоністики у житті античних греків. Особливості проведення атлетичних ігор стародавніми греками. Піфійські, Істмійські, Немейські та інші загальноеллінські ігри Стародавньої Греції. Легенди та міфи про зародження Олімпійських ігор. Місце проведення, програма, зміст, учасники Олімпійських ігор. Нагородження олімпіоніків. Причини занепаду давньогрецьких Олімпійських ігор (втрата олімпійських ідеалів, професіоналізація атлетики, завоювання Греції Римом, прийняття християнства та ін.). Спортивні споруди Стародавньої Греції (стадіони, гіпнодроми, палестри, гімнасії).

Тема 4. Фізична культура епохи середньовіччя.

Особливості фізичної культури в середні віки. Лицарська система фізичного виховання. Навички та чесноти, які виховувалися у лицарів. Лицарські турніри. Розвиток фізичної культури серед селян та ремісників-міщан європейських країн. Вплив християнської релігії на розвиток фізичного виховання. Зародження науково-методичної думки в галузі фізичного

виховання вченими-гуманістами (Вікторіно де Фельтре, Франсуа Рабле, Мішель Монтень, Ян Амос Коменський, Річард Малкастер, Епіфаній Славинецький та ін.).

Тема 5. Фізична культура нового часу. Зародження міжнародного спортивного руху.

Передумови формування національних систем фізичного виховання у XVIII-XIX ст. Особливості німецької, шведської, французької та сокільської систем фізичного виховання. Діяльність Іоганна Гутс-Мутса, Герхарта Фіта, Фрідріха Яна, Ернста Айзелена, Франциска Амороса, Пера і Ялмара Лінгів, Мирослава Тірша, Жака Далькроза, Айсидори Дункан та інших діячів європейської фізичної культури нового часу. Англійська система фізичного виховання. Рух “арнольдизм”. Теоретичні розробки Чарльза Кінгслі. Діяльність Томаса Арнольда. Утворення нових форм та структур фізичного виховання: релігійних, національних, жіночих, професійних, парамілітарних. Міжнародний скаутський рух.

Формування системи міжнародних змагань та організаційних структур міжнародного спорту. Проведення перших міжнародних змагань, неофіційних та офіційних чемпіонатів світу та Європи. Утворення міжнародних федерацій з видів спорту. Формування наукових основ розвитку спорту (Джордж Демені, Іван Сеченов, Пьотр Лєсгафт, Фроде Садолін, Георг Рацине та ін.).

Тема 6. Історія виникнення сучасних літніх і зимових Олімпійських ігор та їх символіка й атрибутика.

Передумови відродження Олімпійських ігор сучасності. Спроби проведення олімпійських змагань у XVII-XIX ст., піонери відродження Олімпійських ігор. Розкопки Олімпії. Діяльність Ернста Курціуса, Евангеліса Цаппаса. Життя та діяльність П'єра де Кубертена. Атлетичний конгрес 1894 року та його значення. Прийняття Олімпійської Хартії. Заснування Міжнародного олімпійського комітету. Організація, проведення та значення Ігор I Олімпіади. Зародження та особливості проведення зимових Олімпійських ігор. Олімпійська символіка та атрибутика.

Тема 7. Історичні особливості розвитку міжнародного олімпійського руху сучасності.

Хронологія та аналіз Олімпійських ігор сучасності. Характерні риси Ігор I-V Олімпіад до першої світової війни. Особливості проведення Ігор VII-XIV Олімпіад (1920-1948 рр.), XV-XXIV Олімпіад (1952-1988 рр.), XXV-XXX Олімпіад 1992-2016 рр.). Діяльність Міжнародного Олімпійського Комітету та його президентів.

Тема 8. Особливості розвитку міжнародного спортивного руху в епоху новітнього часу.

Система комплексних спортивних змагань як складова частина міжнародного спортивного руху. Континентальні, регіональні, релігійні, професійні, етнічні та інші ігри. Параолімпійські ігри та їх значення. Міжнародний студентський спортивний рух, Універсіади. Розвиток не олімпійських видів спорту. Проблеми та перспективи розвитку сучасного міжнародного спортивного та олімпійського рухів: взаємовідносини професійного та аматорського спорту, політизація спорту, комерціалізація спорту, допінг у спорті, роль засобів масової інформації в розвитку міжнародного спорту.

Змістовий модуль 2. Історія фізичної культури в Україні.

Тема 9. Витоки фізичної культури в Україні.

Зародження фізичної культури на українських землях у період первіснообщинного ладу. Фізична культура трипільських племен. Особливості фізичної культури скіфо-сарматської доби (племена кіммерійців, скіфів, сарматів). Розвиток фізичного виховання та спорту в античних державах Північного Причорномор'я (Ольвія, Херсонес, міста Боспорського царства). Спортивні зв'язки північнопричорноморських міст із давньогрецьким світом. Значення фізичних вправ у житті стародавніх слов'ян. Особливості, провідні форми та напрямки

фізичного виховання у Київській Русі. Військово-фізична підготовка княжого війська. Народна фізична культура Київської Русі. Розвиток народних рухливих ігор, забав, обрядової культури. Військово-фізична підготовка запорізького козацтва.

**Тема 10. Фізична культура в Україні у період нового та новітнього часу
Фізкультурно-спортивний рух на землях Східної України в кінці XIX – на початку XX ст.**

Історичні передумови розвитку спортивного руху в Україні.

Особливості розвитку фізичної культури і спорту в Східній Україні у XIX-XX ст. Формування гімнастично-спортивного руху на українських землях у складі Російської імперії. Життя та діяльність Олексія Бутовського.

Тема 11. Спортивно-гімнастичний рух на західноукраїнських землях наприкінці XIX–30-ті рр. XX ст.

Особливості розвитку фізичної культури в Західній Україні (кінець XIX–30-ті рр. XX ст.). Зародження та розвиток спортивно-гімнастичного руху в Західній Україні. Діяльність сокільських, січових, пластових, лугових та спортивних товариств Галичини. Роль Івана Боберського в розвитку західно-українського спортивно-гімнастичного руху. Особливості спортивного руху в Закарпатті та Буковині у першій третині XX ст.

Тема 12. Створення та розвиток системи фізичного виховання та спорту в УРСР.

Розвиток спорту за часів УРСР. Соціально-політичні аспекти розвитку фізичної культури в УРСР. Становлення системи фізичного виховання та спортивного руху в Радянській Україні. Особливості проведення Всесоюзних спартакіад. Заснування добровільних спортивних товариств “Динамо”, “Спартак”, “Локомотив” тощо. Зародження організаційних, програмно-нормативних та науково-методичних основ системи фізичного виховання. Роль комплексу «Готовий до праці та оборони» та Єдиної всесоюзної спортивної класифікації у розвитку фізкультурно-спортивного руху. Утворення перших навчальних закладів і наукових установ.

Тема 13. Україна в олімпійському русі.

Історичні етапи входження України в олімпійський рух. Перші виступи олімпійців з українських земель. Виступи спортсменів УРСР в Олімпійських іграх. Створення НОК України та особливості його діяльності. Особливості розвитку олімпійського руху в Україні за часів незалежності. Підсумки виступів спортсменів України незалежними командами в Олімпійських іграх.

Тема 14. Розвиток фізкультурно-спортивного руху в сучасній Україні. Спортивний рух української діаспори.

Особливості, проблеми та перспективи розвитку фізкультурно-спортивного руху в сучасній Україні (питання організації фізичної культури, матеріально-технічного забезпечення, джерел фінансування, комерціалізації спорту, дитячо-юнацького спорту, олімпійського та професійного спорту, паралімпійського та дефлімпійського спорту, висвітлення фізичної культури у засобах масової інформації, значення спорту в українському суспільстві (позиція держави і громадськості), взаємовідносин політики і спорту, пропаганди здорового способу життя, проблеми допінгу у спорті, законодавчого забезпечення нашої сфери, впливу кваліфікованих фахівців і спортсменів, науково-методичного забезпечення, підготовки кадрів у галузі фізичної культури та ін.).

Утворення та функціонування українських спортивних осередків за кордоном: організація перших спортивних організацій української діаспори після першої світової війни; спортивна діяльність українців під час перебування у таборах переміщених осіб у Німеччині після другої світової війни; організований спортивний рух української діаспори з 50-х років XX ст. до

сьогодні. Діяльність Української Спортової Централі Америки і Канади. Роль української діаспори у становленні НОК України. Видатні діячі спортивного руху української діаспори.

Тема 15. Історія фізкультурно-спортивного руху на Львівщині.

Зародження та розвиток фізкультурно-спортивного руху на Львівщині. Історія діяльності Львівського державного університету фізичної культури. Історія розвитку окремих видів спорту на Львівщині. Кращі спортсмени Львівщини: львівські спортсмени у Олімпійських іграх; успіхи львівських спортсменів у не олімпійських видах спорту; життя та діяльність окремих видатних спортсменів з Львівщини. Особливості, проблеми та перспективи розвитку фізкультурно-спортивного руху в сучасній Львівській області.

2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	п	лаб	с.р.		л	с	п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Світова історія фізичної культури												
Тема 1. Вступ до предмету «Історія фізичної культури». Фізична культура в первісному суспільстві	8	2	2	–	–	4	8	–	–	–	–	8
Тема 2. Формування фізичної культури в основних центрах стародавнього світу	8	2	2	–	–	4	8	1	1	–	–	6
Тема 3. Агоністика й атлетичні ігри Стародавньої Греції	8	2	2	–	–	4	8	–	–	–	–	8
Тема 4. Фізична культура епохи середньовіччя	8	2	2	–	–	4	8	1	1	–	–	6
Тема 5. Фізична культура нового часу. Зародження міжнародного спортивного руху	8	2	2	–	–	4	8	1	1	–	–	6
Тема 6. Історія виникнення сучасних літніх і зимових Олімпійських ігор та їх символіка й атрибутика	8	2	2	–	–	4	8	–	–	–	–	8
Тема 7. Історичні особливості розвитку міжнародного олімпійського руху сучасності	8	2	2	–	–	4	8	1	1	–	–	6
Тема 8. Особливості розвитку міжнародного спортивного руху в епоху новітнього часу	8	2	2	–	–	4	8	–	–	–	–	8
Змістовий модуль 2. Історія фізичної культури в Україні												
Тема 9. Витоки фізичної культури в Україні	8	2	2	–	–	4	8	–	–	–	–	8
Тема 10. Фізична к-ра в Україні у період нового та новітнього часу. Фізкультурно-спортивний рух на землях Східної України в кінці XIX – на початку XX ст.	8	2	2	–	–	4	8	1	–	–	–	7
Тема 11. Спортивно-	8	2	2	–	–	4	8	1	–	–	–	7

гімнастичний рух на західноукраїнських землях наприкінці XIX – 30-ті рр. XX ст.													
Тема 12. Створення та розвиток системи фізичного виховання та спорту в УРСР	8	2	2	–	–	4	8	–	–	–	–	–	8
Тема 13. Україна в олімпійському русі	8	2	2	–	–	4	8	1	1	–	–	–	6
Тема 14. Розвиток фізкультурно-спортивного руху в сучасній Україні. Спортивний рух української діаспори	8	2	2	–	–	4	8	1	1	–	–	–	6
Тема 15. Історія фізкультурно-спортивного руху на Львівщині	8	2	2	–	–	4	8	–	–	–	–	–	8
Усього годин	120	30	30	–	–	60	120	8	6	–	–	–	106

5. Теми семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Змістовий модуль 1. Світова історія фізичної культури			
1.	Значення, зміст та завдання предмету «Історія фізичної культури». Фізична культура в первісному суспільстві	2	–
2.	Фізична культура стародавнього світу	2	1
3.	Атлетика Стародавньої Греції	2	–
4.	Фізична культура епохи середньовіччя	2	1
5.	Фізична культура нового часу	2	–
6.	Зародження міжнародного спортивного руху. Відродження Олімпійських ігор сучасності	2	1
7.	Історичні особливості розвитку міжнародного олімпійського руху	2	1
8.	Особливості розвитку міжнародного спортивного руху сучасності	2	–
Змістовий модуль 3. Історія фізичної культури в Україні			
9.	Зародження фізичної культури на праукраїнських землях	2	–
10.	Фізична культура в Україні у XIX – на поч. XX ст. Формування фізкультурно-спортивного руху на землях Східної України в кінці XIX – на поч. XX ст.	2	–
11.	Спортивно-гімнастичний рух на західноукраїнських землях у XIX – на поч. XX ст.	2	–
12.	Розвиток фізичної культури в УРСР	2	–
13.	Україна в олімпійському русі	2	1
14.	Особливості розвитку фізкультурно-спортивного руху на Львівщині	2	–
15.	Спортивний рух української діаспори. Фізкультурно-спортивний рух у сучасній Україні	2	1

6. Теми практичних занять**7. Теми лабораторних занять****8. Самостійна робота**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1.	Значення, зміст та завдання предмету «Історія фізичної культури». Фізична культура в первісному суспільстві Конспект самопідготовки	3	5
2.	Фізична культура стародавнього світу Конспект самопідготовки	3	5
3.	Фізичне виховання та атлетика Стародавньої Греції Конспект самопідготовки	2	4
4.	Олімпійські ігри Стародавньої Греції Конспект самопідготовки	2	4
5.	Фізична культура епохи середньовіччя Конспект самопідготовки	3	5
6.	Фізична культура нового часу Конспект самопідготовки	3	5
7.	Зародження міжнародного спортивного руху. Відродження Олімпійських ігор сучасності Конспект самопідготовки	3	5
8.	Історичні особливості розвитку міжнародного олімпійського руху Конспект самопідготовки	3	5
9.	Історичні особливості діяльності міжнародного олімпійського комітету Конспект самопідготовки	3	5
10.	Особливості розвитку міжнародного спортивного руху сучасності Конспект самопідготовки	3	5
11.	Історичний аналіз проблем і перспектив розвитку сучасного міжнародного спортивного та олімпійського рухів Конспект самопідготовки	2	4
12.	Реферат за вибором на будь-яку тему першого змістового модулю	2	4
13.	Зародження фізичної культури на праукраїнських землях Конспект самопідготовки	2	3
14.	Фізична культура в Україні у середні віки Конспект самопідготовки	2	4
15.	Зародження спортивно-гімнастичного руху на західноукраїнських землях у XIX - на початку XX ст. Конспект самопідготовки	2	4
16.	Розвиток спортивного руху на Західній Україні у XIX - на початку XX ст. та його діячі Конспект самопідготовки	1	2
17.	Основні діячі західно-українського спортивного руху Конспект самопідготовки	1	2
18.	Формування фізкультурно-спортивного руху	3	5

	на землях Східної України в кінці XIX – на початку XX століття Конспект самопідготовки		
19.	Розвиток фізичної культури в УРСР Конспект самопідготовки	3	5
20.	Україна в олімпійському русі Конспект самопідготовки	3	5
21.	Олімпійські чемпіони та призери з українських земель Конспект самопідготовки	1	2
22.	Особливості фізкультурно-спортивного руху в сучасній Україні Конспект самопідготовки	2	3
23.	Особливості розвитку фізкультурно-спортивного руху на Львівщині Конспект самопідготовки Творча робота «З історії спортивного руху в рідному місті (селі)»	4	8
24.	Спортивний рух української діаспори Конспект самопідготовки	2	3
25.	Реферат за вибором на будь-яку тему другого змістового модулю	2	4

9. Індивідуальні завдання

(для студентів, які навчаються за індивідуальним планом)

1. Конспекти самопідготовки.
2. Реферат за вибором на будь-яку тему з кожного змістовного модулю.
3. Творча робота «З історії спортивного руху в рідному місті (селі), спортивному осередку»
4. Тестування за матеріалами кожного змістовного модулю.
5. Модульна контрольна робота за матеріалами змістовних модулів.

10. Методи навчання

Словесні: лекція, розповідь, бесіда.

Наочні: ілюстративні матеріали.

Практичні: підготовка конспектів самопідготовки, реферати, творча робота.

11. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять в усній та письмовій формах.

1. Перевірка конспектів самопідготовки, рефератів та творчої письмової роботи.
2. Опитування на семінарах.
3. Написання рефератів.
4. Написання творчої письмової роботи.
5. Тестування за матеріалами кожного змістовного модулю.
6. Модульна контрольна робота.

Підсумковий контроль – залік.

12. Залікові вимоги

1. Предмет, завдання і значення навчальної дисципліни «Історія фізичної культури».
2. Періодизація історії фізичної культури.
3. Джерела для вивчення історії фізичної культури.
4. Основні терміни і поняття дисципліни «Історія фізичної культури» та еволюція їх розвитку.
5. Теорії (гіпотези) походження фізичної культури в добу первіснообщинного ладу.
6. Особливості розвитку фізичної культури у первісному суспільстві.
7. Особливості розвитку фізичної культури в країнах Стародавнього Сходу.

8. Особливості розвитку фізичної культури народів Америки у період доєвропейської колонізації.
9. Фізичне виховання в системі освіти та виховання Стародавньої Греції.
10. Система античної гімнастики Стародавньої Греції.
11. Особливості фізичного виховання в стародавніх Спарті та Афінах.
12. Фізична культура і змагання в Стародавньому Римі.
13. Особливості розвитку фізичної культури у середні віки.
14. Особливості фізичної підготовки середньовічних лицарів в європейських країнах.
15. Фізичне виховання та змагання у житті середньовічних міщан-ремісників і селян європейських країн.
16. Особливості фізичної культури у середні віки в країнах Сходу.
17. Зародження науково-методичної думки в галузі фізичного виховання у середні віки.
18. Формування та розвиток національних систем гімнастики у новий час.
19. Виникнення та розвиток німецької системи гімнастики. Діяльність І.Гутс-Мутса, Ф.Яна, А.Шпісса.
20. Виникнення та розвиток шведської системи гімнастики. Діяльність П.Лінга і Я.Лінга.
21. Виникнення та розвиток французької системи гімнастики. Діяльність Ф.Амороса.
22. Виникнення та розвиток сокільської гімнастики. Діяльність М.Тірша.
23. Утворення новітніх форм та структур фізичного виховання у новий час: релігійних, жіночих, робітничих, напіввійськових.
24. Англійська система фізичного виховання нового часу. Діяльність Т.Арнольда.
25. Рух «арнольдизм» та його значення.
26. Агоністика стародавніх греків. Істмійські, Піфійські, Немейські та інші атлетичні ігри Стародавньої Греції.
27. Спортивні споруди Стародавньої Греції.
28. Легенди та міфи про зародження давньогрецьких Олімпійських ігор.
29. Місце проведення, програма, учасники і переможці Олімпійських ігор Стародавньої Греції.
30. Причини занепаду давньогрецьких Олімпійських ігор.
31. Формування системи міжнародних змагань у кінці XIX – на поч. XX ст.
32. Формування організаційних структур спорту наприкінці XIX на поч. XX ст.
33. Передумови відродження Олімпійських ігор сучасності.
34. Діяльність та роль П'єра де Кубертена у відродженні сучасних Олімпійських ігор.
35. Міжнародний Атлетичний конгрес 1894 року та його значення.
36. Діяльність та роль О.Бутовського у відродженні сучасного олімпійського руху.
37. Ігри першої Олімпіади 1896 року в Афінах та їх значення.
38. Характерні риси Ігор Олімпіад до першої світової війни (Ігри I-V Олімпіад, 1896-1912 рр.).
39. Особливості проведення Ігор VII-XIV Олімпіад (1920-1948 рр.).
40. Особливості проведення Ігор XV-XXIV Олімпіад (1952-1988 рр.).
41. Особливості проведення Ігор XXV-XXX Олімпіад (1992-2016 рр.).
42. Виникнення та історія проведення зимових Олімпійських ігор.
43. Олімпійська символіка і атрибутика.
44. Діяльність президентів МОК.
45. МОК та особливості його діяльності.
46. Основні проблеми та тенденції у проведенні Олімпійських ігор сучасності.
47. Система комплексних спортивних змагань як складова частина міжнародного спортивного руху (континентальні, регіональні, релігійні та інші ігри).
48. Особливості розвитку міжнародного студентського спортивного руху. Виникнення та проведення Універсіад.
49. Зародження та розвиток паралімпійського і дефлімпійського руху. Особливості проведення Спеціальних олімпіад, Паралімпійських і Дефлімпійських ігор.
50. Особливості розвитку не олімпійських видів спорту.
51. Зародження фізичної культури на українських землях у період первіснообщинного ладу.

52. Особливості фізичної культури на українських землях у скіфо-сарматську добу.
53. Особливості фізичної культури в античних державах Північного Причорномор'я.
54. Особливості фізичної культури стародавніх слов'ян.
55. Особливості фізичної культури Київської Русі.
56. Особливості військово-фізичної підготовки запорізького козацтва.
57. Історичні передумови розвитку спортивного руху в Україні кінця XIX – на поч. XX ст.
58. Особливості розвитку спортивно-гімнастичного руху в Західній Україні в кінці XIX – на поч. XX ст.
59. Зародження та розвиток сокільського руху в Західній Україні в кінці XIX – на поч. XX ст.
60. Зародження та розвиток товариств «Січ» і «Луг» в Західній Україні на поч. XX ст.
61. Зародження та розвиток «Пласту» в Західній Україні на початку XX ст.
62. Особливості спортивного руху в Закарпатті та Буковині у першій третині XX ст.
63. Роль І.Боберського у розвитку спортивно-гімнастичного руху Західної України.
64. Фізична культура на українських землях у складі Російської імперії в кінці XIX – на поч. XX ст.
65. Становлення системи фізичного виховання та спортивного руху в Радянській Україні.
66. Формування програмно-нормативного і науково-методичного забезпечення фізичної культури в УРСР.
67. Історичні етапи входження України в олімпійський рух.
68. Створення НОК України та особливості його діяльності.
69. Особливості розвитку олімпійського руху в Україні за часів незалежності.
70. Виступи українських спортсменів у Олімпійських іграх.
71. Особливості, проблеми та перспективи розвитку спортивного руху в сучасній Україні.
72. Формування фізичної культури на Львівщині.
73. Виступи спортсменів Львівщини в Олімпійських іграх.
74. Історія діяльності Львівського державного університету фізичної культури.
75. Зародження та розвиток спортивного руху серед української діаспори.

13. Розподіл балів, які отримують студенти (денна та заочна форма навчання)

Види контролю	Поточне тестування та самостійна робота (балів, max)
Опитування на заняттях	30
Матеріали самопідготовки	30
Написання рефератів	8
Написання творчої роботи	8
Тестування	12
Модульна контрольна робота	12
Усього	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
61-68	E		
35-60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

Теми і зміст семінарських занять

Змістовий модуль 1. Світова історія фізичної культури

Тема 1. Значення, зміст та завдання предмету «Історія фізичної культури». Фізична культура в первісному суспільстві

- «Історія фізичної культури» як навчальна і наукова дисципліна.
 - предмет і завдання «Історії фізичної культури»
 - структура курсу, його зв'язок з іншими дисциплінами
 - місце та значення “Історії фізичної культури” у підготовці фахівця галузі фізичної культури
 - історія фізичної культури як предмет наукових досліджень
- Основні терміни і поняття дисципліни та еволюція їх розвитку:
 - фізична культура
 - фізичне виховання
 - спорт
 - гімнастика
- Періодизація історії фізичної культури.
- Джерела вивчення історії фізичної культури.
- Передумови виникнення фізичних вправ у первісному суспільстві.
 - поняття первісної фізичної вправи
 - фактори, що вплинули на появу та формування первісних фізичних вправ
- Особливості розвитку фізичної культури в первісну епоху.
 - види діяльності первісної людини пов'язані із появою та розвитком фізичних вправ.
- Теорії походження фізичної культури.

Тема 2. Фізична культура стародавнього світу

- Особливості, провідні форми та суспільне значення фізичної культури стародавнього світу.
- Особливості фізичної культури у країнах стародавнього Сходу (Месопотамія, Вавилон, Ассирія, Персія, Індія, Китай та ін.)
- Значення фізичного виховання в житті Стародавньої Греції.
 - афінська система фізичного виховання
 - спартанська система фізичного виховання
 - зміст античної гімнастики
- Особливості фізичної культури Стародавнього Риму.
 - у царський період
 - у період республіки
 - у період імперії

5. Особливості фізичної культури народів Америки у період до європейської колонізації.

Тема 3. Атлетика Стародавньої Греції

1. Значення змагальності у житті античних греків.
2. Панеллінські ігри Древньої Греції:
 - Піфійські ігри;
 - Немейські ігри;
 - Істмійські ігри;
 - Панафінейські ігри
3. Легенди про виникнення Олімпійських ігор у Стародавній Греції.
4. Олімпія – місце проведення Олімпійських ігор.
5. Особливості проведення стародавніх Олімпійських ігор:
 - організаційні аспекти
 - види програми
 - нагородження переможців
6. Причини занепаду давньогрецьких Олімпійських ігор.
7. Спортивні споруди Стародавньої Греції.

Тема 4. Фізична культура епохи середньовіччя.

1. Особливості європейської фізичної культури в середні віки.
2. Лицарська система фізичного виховання.
3. Розвиток фізичної культури серед селян та ремісників-міщан європейських країн.
4. Вплив християнської релігії на розвиток фізичного виховання.
5. Зародження науково-методичної думки в галузі фізичного виховання.
6. Особливості фізичної культури у середні віки в країнах Сходу.

Тема 5. Фізична культура нового часу

1. Особливості фізичної культури нового часу.
2. Характеристика національних систем фізичного виховання нового часу.
 - німецька система фізичного виховання
 - шведська система фізичного виховання
 - французька система фізичного виховання
 - сокільська (чеська) система фізичного виховання
3. Англійська система фізичного виховання. Діяльність Томаса Арнольда.
4. Утворення нових форм та структур фізичного виховання
 - релігійні спортивні організації
 - жіночі напрямки гімнастики
 - робітничий спортивно-гімнастичний рух
 - напіввійськові (парамілітарні) молодіжні організації. Скаутський рух.

Тема 6. Зародження міжнародного спортивного руху. Відродження Олімпійських ігор сучасності.

1. Формування системи міжнародних змагань.
2. Створення організаційних структур міжнародного спорту.
3. Розвиток наукових основ спорту.
4. Передумови відродження Олімпійських ігор сучасності.
5. Життя та діяльність П'єра де Кубертена.
6. Атлетичний конгрес 1894 року та його значення.
7. Організація, проведення та значення Ігор I Олімпіади.

Тема 7. Історичні особливості розвитку міжнародного олімпійського руху

1. Хронологія та аналіз Ігор Олімпіад сучасності.
 - характеристика першого періоду в історії Ігор Олімпіад
 - характеристика другого періоду в історії Ігор Олімпіад
 - характеристика третього періоду в історії Ігор Олімпіад
 - характеристика четвертого періоду в історії Ігор Олімпіад
2. Зародження та особливості проведення зимових Олімпійських ігор.

3. Історія створення та діяльності Міжнародного Олімпійського Комітету.
 - основні завдання та засади діяльності Міжнародного Олімпійського Комітету.
 - структура та організаційні аспекти діяльності Міжнародного Олімпійського Комітету.
 - діяльність президентів Міжнародного Олімпійського Комітету.
4. Олімпійська символіка та атрибутика.

Тема 8. Особливості розвитку міжнародного спортивного руху сучасності

1. Система комплексних спортивних змагань як складова частина міжнародного спортивного руху (континентальні, регіональні, релігійні, професійні та інші ігри).
2. Спеціальні Олімпіади, Паралімпійські і Дефлімпійські ігри та їх значення.
3. Міжнародний студентський спортивний рух, Універсіади.
4. Розвиток не олімпійських видів спорту.
5. Проблеми та перспективи сучасних міжнародних олімпійського та спортивного рухів:
 - проблеми та тенденції в організації та проведенні масштабних спортивних подій.
 - комерціалізація сучасного спорту.
 - професіоналізація сучасного спорту.
 - взаємовідносини спорту й політики.
 - боротьба із застосуванням допінгу в спорті.
 - значимість спортивного й олімпійського рухів у сучасному суспільстві.

Змістовий модуль 2. Історія фізичної культури в Україні

Тема 9. Зародження фізичної культури на праукраїнських землях

1. Зародження фізичної культури на праукраїнських землях у період первісного світу.
 - фізичні вправи та елементи медитації у трипільській культурі
2. Особливості фізичної культури скіфо-сарматської доби.
 - військово-фізична підготовка кіммерійських племен
 - прояви фізичної культури у житті скіфів
 - розвиток військово-фізичних вправ у сарматів
3. Розвиток фізичного виховання та спорту в античних державах Північного Причорномор'я.
 - фізичне виховання у північнопричорноморських містах
 - атлетичні ігри Північного Причорномор'я
 - участь атлетів північнопричорноморських міст у загальногрецьких іграх
4. Прояви фізичної культури у житті стародавніх слов'ян.
 - військові форми фізичного виховання
 - елементи фізичної культури в обрядово-релігійній діяльності
5. Особливості, провідні форми та напрямки фізичного виховання у Київській Русі.
 - військово-фізична підготовка княжої дружини
 - народна фізична культура
6. Фізична підготовка запорізького козацтва.

Тема 10. Фізична культура в Україні у XIX – на поч. XX ст. Формування фізкультурно-спортивного руху на землях Східної України в кінці XIX – на поч. XX ст.

1. Історичні передумови розвитку спортивного руху в Україні.
2. Особливості розвитку фізичної культури в Східній Україні у XIX-XX ст.
3. Формування гімнастично-спортивного руху на українських землях у складі Російської імперії.
4. Розвиток окремих видів спорту на території Східної України за часів царської Росії.
5. Життя та діяльність Олексія Бутовського.
6. Діячі гімнастично-спортивного руху Східної України в кінці XIX – на початку XX століття.

Тема 11. Спортивно-гімнастичний рух на західноукраїнських землях у XIX – на поч. XX ст.

1. Особливості розвитку фізичної культури в Західній Україні (кінець XIX–30-і рр. XX ст.).
2. Діяльність сокільських, січових, пластових, лугових та спортивних товариств Галичини.
 - діяльність українського товариства «Сокіл» в Галичині
 - феномен січових і лугових товариств Західної України

- поширення скаутського руху на Галичині через діяльність товариства «Пласт»
- діяльність спортивних товариств Галичини у ХІХ - на початку ХХ ст.
- 3. Життя та діяльність Івана Боберського.
- 4. Діячі західно-українського спортивно-гімнастичного руху.
- 5. Розвиток окремих видів спорту на Західній Україні у ХІХ - на початку ХХ ст.
- 6. Особливості спортивного руху в Закарпатті та Буковині у першій третині ХХ ст.

Тема 12. Розвиток фізичної культури в УРСР

1. Соціально-політичні аспекти розвитку фізичної культури в УРСР.
2. Становлення системи фізичного виховання та спортивного руху в Радянській Україні.
3. Формування організаційних і програмно-нормативних основ фізичної культури в УРСР.
4. Створення науково-методичного підґрунтя системи фізичного виховання.

Тема 13. Україна в олімпійському русі

1. Історичні етапи входження України в олімпійський рух.
2. Виступи українських спортсменів у Олімпійських іграх до здобуття незалежності.
3. Створення НОК України та особливості розвитку олімпійського руху в Україні за часів незалежності.
4. Виступи олімпійців незалежної України в Олімпійських іграх.
5. Підготувати інформацію про спортивний шлях одного або декількох:
 - олімпійців з території теперішніх українських земель, які виступали з 1912 по 1936 роки
 - українських олімпійських чемпіонів і призерів, які виступали за збірну Радянського Союзу та Союзу незалежних держав з 1952 по 1992 роки.
 - олімпійських чемпіонів і призерів незалежної України (починаючи з 1994 року)

Тема 14. Особливості розвитку фізкультурно-спортивного руху на Львівщині

1. Зародження та особливості розвитку фізкультурно-спортивного руху на Львівщині.
2. Історія діяльності Львівського державного університету фізичної культури.
3. Історія розвитку окремих видів спорту на Львівщині
4. Кращі спортсмени Львівщини
 - львівські спортсмени у Олімпійських іграх
 - успіхи львівських спортсменів у не олімпійських видах спорту
 - життя та діяльність окремих видатних спортсменів з Львівщини
5. Особливості, проблеми та перспективи розвитку фізкультурно-спортивного руху в сучасній Львівській області.

Тема 15. Спортивний рух української діаспори. Фізкультурно-спортивний рух у сучасній Україні.

1. Утворення та функціонування українських спортивних осередків за кордоном
 - організація перших спортивних організацій української діаспори після першої світової війни
 - спортивна діяльність українців під час перебування у таборах переміщених осіб у Німеччині після другої світової війни
 - організований спортивний рух української діаспори з 50-х років ХХ ст. до сьогодні
2. Роль української діаспори у становленні НОК України.
3. Видатні діячі спортивного руху української діаспори.
4. Особливості, проблеми та перспективи розвитку фізкультурно-спортивного руху в сучасній Україні (питання організації фізичної культури, матеріально-технічного забезпечення, джерел фінансування, комерціалізації спорту, дитячо-юнацького спорту, олімпійського та професійного спорту, паралімпійського та дефлімпійського спорту, висвітлення фізичної культури у засобах масової інформації, значення спорту в українському суспільстві (позиція держави і громадськості), взаємовідносин політики і спорту, пропаганди здорового способу життя, проблеми допінгу у спорті, законодавчого забезпечення нашої сфери, впливу кваліфікованих фахівців і спортсменів, науково-методичного забезпечення, підготовки кадрів у галузі фізичної культури та ін.).

1. Теорії походження фізичних вправ та ігор у первісному світі.
2. Особливості розвитку фізичної культури стародавнього світу.
3. Розвиток агоністики в Античній Греції.
4. Фізичне виховання у Спарті та в Афінах.
5. Легенди та міфи про зародження давньогрецьких Олімпійських ігор.
6. Учасники, програма та значення давньогрецьких Олімпійських ігор.
7. Причини занепаду давньогрецьких Олімпійських ігор.
8. Особливості фізичної культури Стародавнього Риму.
9. Розвиток середньовічної фізичної культури.
10. Національні системи фізичного виховання у XVIII-XIX ст.: передумови виникнення та особливості функціонування.
11. Зародження сучасного спорту.
12. Передумови відродження Олімпійських ігор сучасності.
13. Життя та діяльність П'єра де Кубертена.
14. Олімпійський конгрес 1894 року та його значення.
15. МОК та особливості його діяльності.
16. Олімпійська символіка та атрибутика.
17. Діяльність міжнародних спортивних федерацій (на прикладі окремого виду спорту).
18. Міжнародний студентський спортивний рух. Історія проведення Універсіад.
19. Міжнародний скаутський рух.
20. Регіональні спортивні рухи та ігри (Панамериканські, Азійські, Африканські тощо).
21. Особливості проведення та аналіз окремих Ігор Олімпіад.
22. Історія виникнення та проведення зимових Олімпійських ігор.
23. Особливості фізичної культури у скіфо-сарматську добу.
24. Фізична культура античного Північного Причорномор'я.
25. Фізична культура Київської Русі.
26. Фізичне виховання запорізького козацтва.
27. Особливості спортивно-гімнастичного руху в Західній Україні наприкінці XIX – на початку XX ст.
28. Діяльність професора Івана Боберського.
29. Особливості розвитку пластового руху в Західній Україні.
30. Зародження спортивного руху на українських землях у складі Російської імперії наприкінці XIX – на початку XX ст.
31. Становлення системи фізичного виховання та спортивного руху в Радянській Україні.
32. Історія утворення та особливості діяльності НОК України.
33. Виступи українських спортсменів у Олімпійських іграх до здобуття незалежності.
34. Виступи спортсменів незалежної України в Олімпійських іграх.
35. Спортивний рух серед української діаспори.
36. Видатні спортсмени та діячі спортивного руху української діаспори.
37. Виступи спортсменів окремого регіону (області) України в Олімпійських іграх.
38. З історії спортивного руху в рідному місті (селі).
40. Історія розвитку окремого виду спорту.

Тематика творчих робіт

1. «З історії спортивного руху в рідному місті (селі)»
2. «Історія діяльності рідного спортивного осередку (спортивна школа, клуб тощо)»

Порядок підготовки наукової роботи:

1. Вибір теми.
2. Підбір літературних джерел.

3. Консультація з викладачем.
4. Складання плану.
5. Вивчення змісту літературних джерел.
6. Систематизація накопиченого матеріалу відповідно до плану.
7. Написання, оформлення висновків та опис бібліографічних джерел.
8. Захист та підготовка виступу за темою.

Структура наукової роботи:

1. Титульна сторінка (назва університету; кафедри; тема; прізвище виконавця, факультет, курс, група; рік виконання).
2. План (3-5 пунктів).
3. Вступ до теми (зазначити актуальність, мету дослідження, аналіз стану розробки теми в сучасній навчально-науковій літературі).
4. Виклад матеріалу за планом.
5. Висновки.
6. Список використаних джерел.
7. Додатки (при необхідності).

15. Рекомендована література

Основна:

1. Бондар А.С., Приходько Г.І. Історія фізичної культури : навч. посіб. Міністерство освіти і науки України, Харківська державна академія фізичної культури. Харків, 2013. 220 с.
2. Винничук О. Історико-педагогічні аспекти розвитку фізичної культури: навч. посіб. Тернопіль: «АСТОН», 2001. 404 с.
3. Олимпийский спорт: в 2 т. Т. 1 / под. общ. ред. В. Н. Платонова. К.: Олимп. л-ра, 2009. 735 с.
4. Пангелова Н.Є. Історія фізичної культури: навч. посіб. К., 2007. 288 с.
5. Степанюк С., Гречанюк О., Маляренко І., Ткачук В. Історія фізичної культури: [навч.-метод. посіб. для здобувачів ступеню вищої освіти «бакалавр» денної та заочної форм навчання спеціальностей 014.11 середня освіта (фізична культура), 017 фізична культура і спорт]. Херсон: вид-во ПП Вишемирський В.С., 2016. 272 с.
6. Степанюк С.І., Гречанюк О.О., Маляренко І.В. Метод. посіб. для вивчення дисципліни «Історія фізичної культури» за блочно-модульною системою: Для студ. денної та заочної форми навчання факультету фіз. виховання та спорту. Херсон: вид-во ХДУ, 2006. 236 с.
7. Філь С.М., Худолій О.М., Малка Г.В. Історія фізичної культури: навч. посіб. Харків: «ОВС», 2003. 160 с.
8. Школа О.М., Золочевський В.В. Історія фізичної культури : навч. посіб. для студ. I курсу. Харків: Бровін О. В., 2012. 217 с.

Допоміжна:

9. Агеев В.У. ...И генерал Бутовский для России. М.: Советский спорт, 1994. 30 с.
10. Бубка С.Н., Булатова М.М. Олімпійське сузір'я України: атлети. К.: Олимп. л-ра, 2010. 166 с.
11. Бубка С.Н., Булатова М.М. Олімпійське сузір'я України: тренери. К.: Олимп. л-ра, 2011. 251 с.
12. Булатова М.М. Енциклопедія олімпійського спорту в запитаннях і відповідях. К.: Олимп. л-ра, 2009. 400 с.
13. Булатова М.М. Твій олімпійський путівник. К.: НОКУ, 2011. 120 с.
14. Булатова М.М., Бубка С.Н. Культурное наследие Древней Греции и Олимпийские игры. К.: Олимп. л-ра, 2012. 408 с.
15. Бутовский А.Д. Собрание сочинений в 4-х томах. К.: Олимп. л-ра, 2009. 1-т. 336 с., 2-й т. 424 с., 3-й т. 360 с., 4-й т. 448 с.

16. Бутовський О.Д. Вибрані твори. упоряд. В.В. Драга, М.Д. Зубалій. 2-ге вид., переробл. і доповн. К.: Поліграфкнига, 2007. 288 с
17. Вацеба О.М. Історія фізичної культури та спорту в тематиці дисертаційних досліджень : показник авторефератів дисертацій з історії фізичної культури та спорту, (1950-2002 рр.). Л., 2003. 51 с.
18. Вацеба О.М. Нариси з історії західно-українського спортивного руху. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1997. 232 с.
19. Волошин А.П. На олімпійській хвилі. К.: МП Леся, 2008. 448 с.
20. Голощапов Б.Р. История физической культуры и спорта: учеб. пособ. для студ.высш.пед.учеб.заведений. М.: Издательский центр «Академия», 2001. 312 с.
21. Енциклопедія олімпійського спорту України / За ред. В.М. Платонова. К.: Олимп. л-ра, 2005. 463 с.
22. Зірки олімпійського спорту України, 1994–2008: спеціальний проект. К.: Олимп. арена, 2011. 208 с.
23. Київ - 1913. Перша Російська Олімпіада / С. Н. Бубка, М. М. Булатова. К.: Олимп. літ., 2013. 232 с.
24. Козій Ю.С. Організований спортивний рух в українській діаспорі США і Канади: Матеріали для лекцій з історії фізичної культури. Л., 2000. 26 с.
25. Кордіак Ю.С. Чемпіони живуть у Львові. Л.: Каменяр, 1980. 176с.
26. Кулик В. Олімпійський у серцях вогонь. Історія виникнення та становлення НОК України: докум. Нариси. К.: МП Леся, 2008. 308 с.
27. Кулик Я.Л., Костюк С.А., Петренко М.І. Історія виникнення й розвитку фізичної культури та спорту на Україні. Вінниця: Логос, 1997. 133 с.
28. Кун Л. Всеобщая история физической культуры и спорта: пер. с венг. М.: Радуга, 1982. 399 с.
29. На олімпійських хвилях: довідник УСЦАК (1981-1996). Упоряд. О.Твардовський. Ньюарк (США), 1997. 142 с.
30. Нога О.П. Пропам'ятна книга історії 1-го чемпіонату світу зі стрільби з лука, а також утворення Міжнародної федерації зі стрільби з лука у 1931 році у Львові. Л.: ЗУКЦ, 2006. 92 с.
31. Нога О.П. Світ львівського спорту, 1900-1939: спортдосягнення, товариства, архітектура, вбрання, мистецтво. Л.: Українські технології, 2004. 783 с.
32. Оливова В. Люди и игры: У истоков современного спорта: пер. с чешского. М.: ФиС, 1985. 249 с.
33. П'єр де Кубертен. Олімпійські мемуари. К.: Олимп. л-ра, 1997. 178 с.
34. Пономарев Н.И. Возникновение и первоначальное развитие физической культуры. М., 1970. 248 с.
35. Попеску І.К. Спорт у долях балканських народів. Л.: Світ, 1991 184 с.
36. Президенти Міжнародного олімпійського комітету. Життя та діяльність. За ред. М. Булатової. К.: Олимп. л-ра, 2001. 215 с.
37. Приступа Є., Пилат В. Традиції української національної фізичної культури. Л.: Троян, 1991.
38. Приступа Є.Н. Народна фізична культура українців. Л., 1995. 254 с.
39. Семенов-Зусер С.А. Физическая культура и зрелище в древнегреческих колониях северного причерноморья. Харьков, 1940. 42 с.
40. Сова А., Тимчак Я. Іван Боберський – основоположник української тіловиховної і спортової традиції. Л.: ЛДУФК ; Апріорі, 2017. 232 с.
41. Степанюк С. Студентський спортивний рух : історія та сучасність. Л., 2003. 59 с.
42. Ткачук В., Степанюк С., Гречанюк О. Всесвітня історія фізичної культури: [метод. матеріали / для здобувачів ступеню вищої освіти «молодший спеціаліст» денної та заочної форм навчання спеціальностей 014.11 середня освіта (фізична культура), 017 фізична культура і спорт]. Херсон: ТОВ «БОРИСФЕН-ПРО», 2016. 98 с.

43. Ткачук В., Степанюк С., Гречанюк О. Історія спортивного і олімпійського руху: [метод. матеріали / для здобувачів ступеню вищої освіти «молодший спеціаліст» денної та заочної форм навчання спеціальностей 014.11 середня освіта (фізична культура), 017 фізична культура і спорт]. Херсон: ТОВ «БОРИСФЕН-ПРО», 2016. 95 с.
44. Трофим'як Б. Гімнастично-спортивні організації в національно-визвольному русі Галичини (друга пол. ХІХ – перша пол. ХХ ст.). Тернопільський державний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. Тернопіль: Економічна думка, 2001. 694 с.
45. Трофим'як Б.Е. Фізичне виховання і спортивний рух у Західній Україні (з початку 30-х років ХІХ ст. до 1939 р.): навч. посіб. Інститут змісту і методів навчання. К., 1997. 419 с.
46. Федоренко І. Золоті сторінки олімпійського спорту України. К.: Олимп. л-ра, 2000. 192 с.
47. Шанин Ю.В. Герои античных стадионов. 2-е изд., испр. и доп. М.: ФиС, 1979. 142 с.
48. Шанин Ю.В. Олимпийские игры и поэзия эллинов. Гомер и классическая лирика VIII-V вв. до н.э. К.: «Вища школа», 1980. 184 с.
49. Шанин Ю.В. От эллинов до наших дней. М.: ФиС, 1975. 143 с.
50. Энциклопедия олимпийского спорта: в 5-ти томах. Под общ. ред. В.Н. Платонова. К.: Олимп. л-ра, 2004. 1-й т. 496 с., 2-й т. 584 с., 3-й т. 632 с., 4-й т. 608 с., 5-й т. 528 с.
51. Яремко Іван. 100 персон львівського спорту. Л.: Тріада плюс, 2010. – 388 с.
52. Яремко Іван. 100 років львівського олімпізму. Л.: Тріада плюс, 2012. – 336 с.

Інформаційні ресурси інтернет:

53. Міжнародний Олімпійський комітет [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.olympic.org/>
54. Міжнародний паролімпійський комітет [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.paralympic.org.ua>
55. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
56. НОК України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.noc-ukr.org>
57. Олімпійська арена [Електронний ресурс]. Режим доступу: [http:// http://olimparena.com.ua/](http://http://olimparena.com.ua/)